

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

VY_32_INOVACE_BIB_HR_04

Digitální učební materiál

Sada: Biologie bezobratlých

Téma: HLÍSTI

Autor: PhDr. Hana HRONOVÁ

Předmět: Biologie

Ročník: 2.ročník VG

Využití: Prezentace určená pro výklad

Anotace: Materiál vychází ze vzdělávací oblasti Člověk a příroda, biologie bezobratlých živočichů. Žák se věnuje organismům se pseudocoelní dutinou tělní, hlístům. Seznámí se s jejich způsobem života, stavbou těla a vývojovými cykly. Dozví se, kde se tyto parazité vyskytují, jaká onemocnění způsobují a jak se jim dá předcházet.

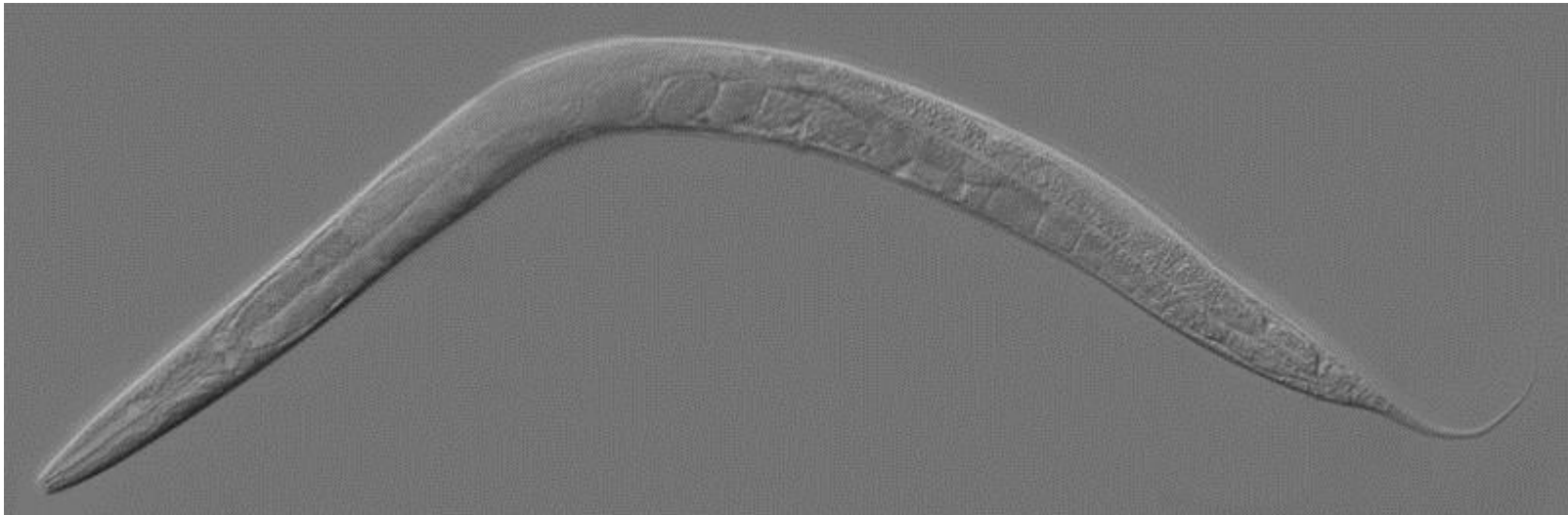

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Kmen: HLÍSTI (Nemathelminthes)

VY_32_INOVACE_BIB_HR_04

Říše: Živočichové(Animalia)
Kmen:Hlísti (Nemathelminthes)
Třída: Hlístice (Nematoda)

Obr.1

Hlísti

- Pseudocoelní dutina tělní
- Válcovitě protažené tělo zúžené na koncích
- Většinou entoparazité
- Volně žijící druhy: voda sladká i slaná, půda

Třída: Hlístice

- Nečláňkované tělo kryté kutikulou
- Vnitřní parazité rostlin, živočichů a člověka
- V kořenech a hlízách rostlin, ve svalech, krvi, mízních uzlinách, plicích, střevě, atd.
- Škůdci rostlin, původci onemocnění zvířat a člověka, často epidemiologického charakteru

- TS – ústní otvor s kutikulárními výběžky (zuby), svalnatý hltan, jícen, střevo, kloaka, řitní otvor
- VS - protonefridie
- Dýchání – aerobní nebo anaerobní
- NS – obhltanový prstenec, z něho vybíhá 8 nervových pruhů
- Smysly – hmatové papily kolem ústního otvoru

- RS – gonochoristé s výrazným pohlavním dimorfismem, nepárové varle, spikuly (pomocné štětinky při páření), párové vaječníky, oplození vnitřní
- Vajíčka mají pevný obal (ochrana před klimatickými změnami), vývoj možný i po několika letech

Škrkavka dětská

- Parazit tenkého střeva
- Délka 10-30 cm
- Nemoc: ascaridóza –
zažívací obtíže, ucpání střev
- Přenos: perorálně
konzumací nápojů a potravin

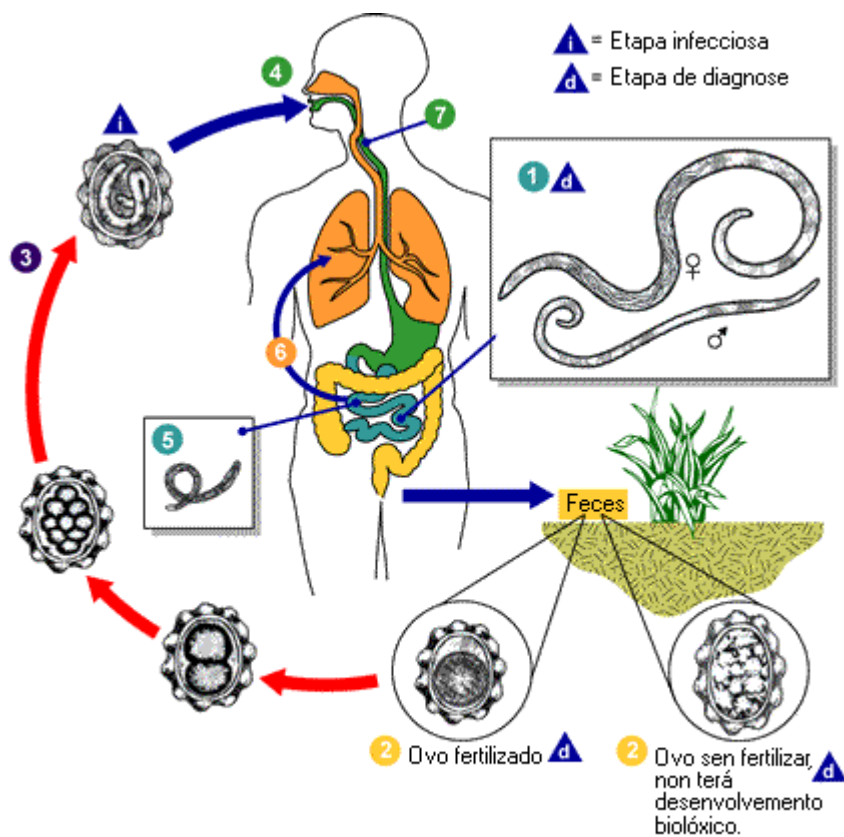

Obr.2

Vývojový cyklus škrkavky dětské

- Oplozená vajíčka se dostanou z těla ven výkaly.
- Člověk pozře kontaminovanou potravu, larva škrkavky putuje do žaludku a dále do krevního oběhu, potom do plic, dráždí ke kašli, při vykašlávání se dostane opět do žaludku, tenkého střeva, zde dospívají.

Vývojový cyklus škrkavky dětské

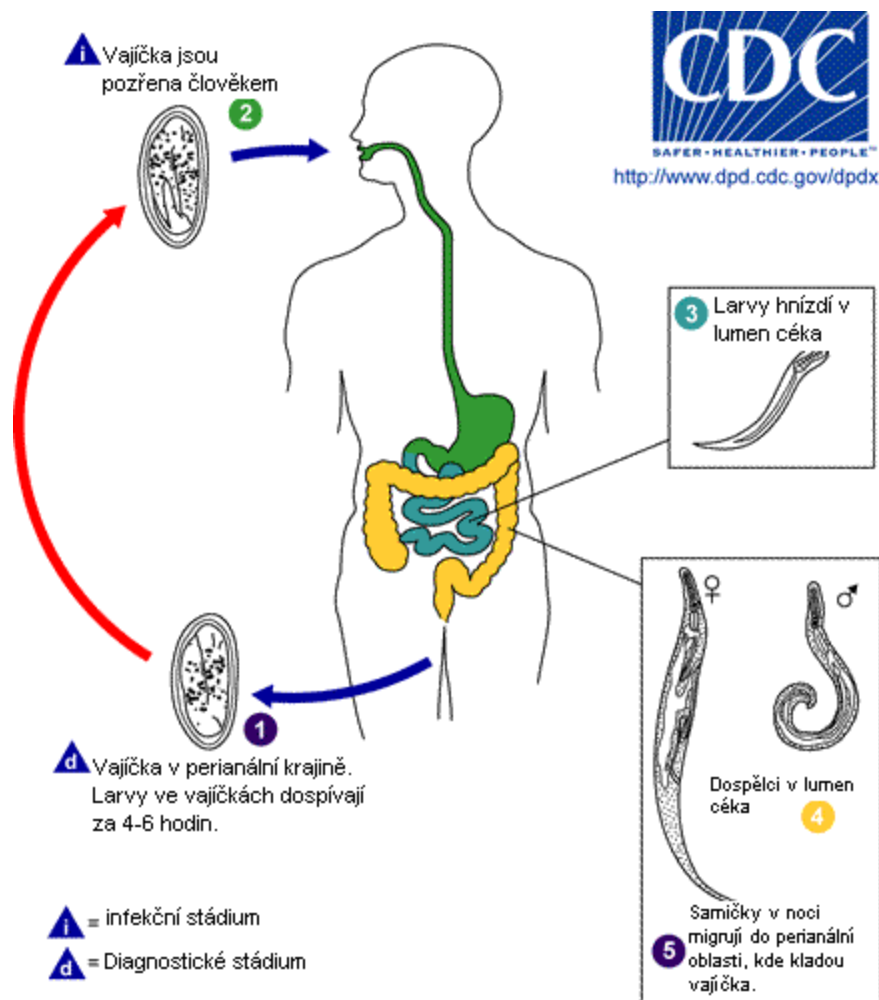

Obr.3

Roup dětský

- Parazit tlustého střeva, délka 6-12 mm
- Nemoc: oxyurióza
- Přenos: kontaminovaná potrava, fekálně-orální cesta
- Výskyt: dětské kolektivy

Vývojový cyklus roupa dětského

Obr.4

Svalovec stočený

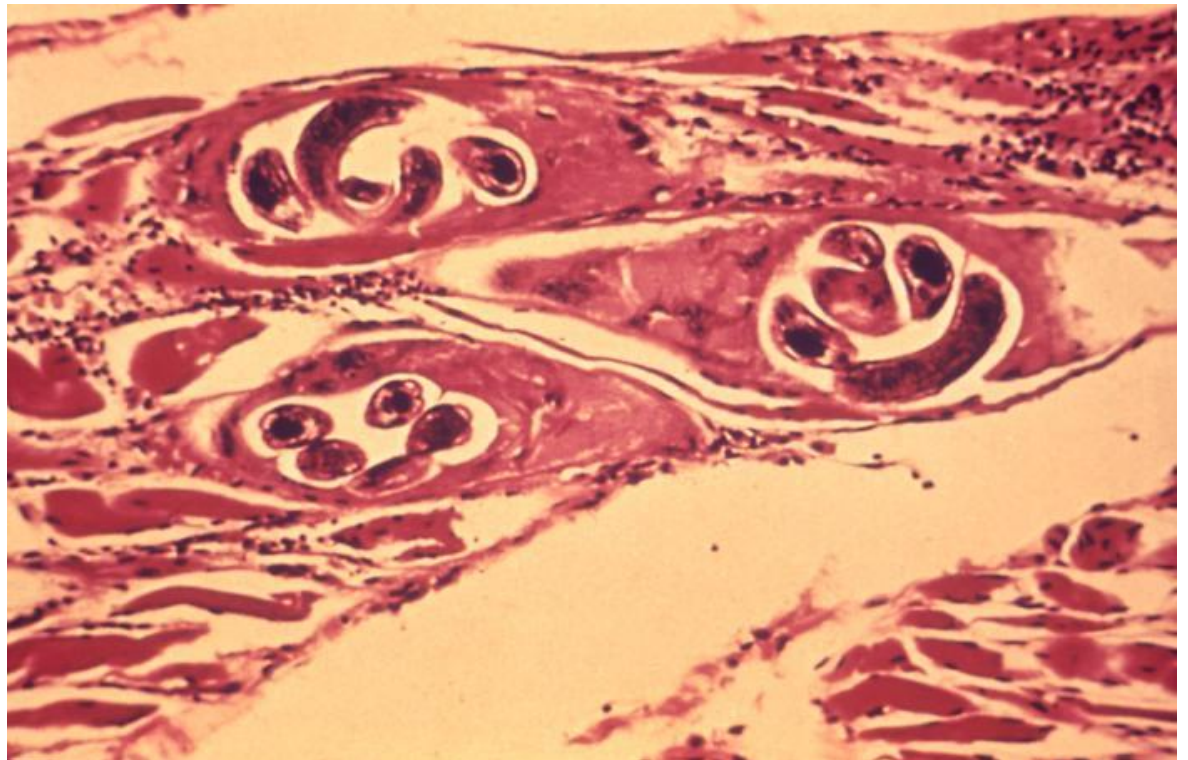
- Parazit tenkého střeva (dospělci) a svalových vláken(larvy)
- Nemoc: trichinelóza
- Přenos:špatně tepelně upravené infikované maso prasat

Svalovec stočený

Obr.5

Obr.6 larvy ve svalovině

Vlasovec mízní

- Parazit lymfatických uzlin
- Nemoc: elefantióza – zbytnění postižených částí těla
- Přenos: bodavým hmyzem

obr.7

Vlasovec oční (loa loa)

- Nemoc: oční záněty
- Parazit lymfatických uzlin
- Nádory kůže (kamerunské boule)
- Přenos: bodavým hmyzem

Obr.8

Vlasovec medinský

- Nemoc: drakunkulóza
- Člověk se nakazí pitím vody obsahující kontaminovaného mezihostitele (buchanka), larva proniká krví do kůže, vytváří bolestivý vřed
- Délka až 1 m

Obr.9

Rostlinní parazité

- Hád'átko řepné

Způsobuje žloutnutí listů řepy, žije na kořenech

- Hád'átko pšeničné

Poškozuje klasy

Otázky

- Kterí hlísti způsobují epidemie v dětských kolektivech?

Škrkavka, dětská, roup dětský

- Který parazit způsobuje onemocnění elefantiózu?

Vlasovec mizní.

- Jaké orgány napadá svalovec stočený?

Střeva, svalstvo.

- Jaké znáš parazity rostlin z kmene hlísti?

Háďátko řepné, háďátko pšeničné.

Zdroje

Obr.1

Soubor:Adult Caenorhabditis elegans.jpg [online]. Wikipedie:Otevřená encyklopedie [cit.2012-10-16].

Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Adult_Caenorhabditis_elegans.jpg Licence Creative Commons 3.0

Obr.2

Soubor:Ascaris lumbricoides.jpeg [online]. Wikipedie:Otevřená encyklopedie [cit.2012-10-16]. Dostupné z:

http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Ascaris_lumbricoides.jpegobr.3 Licence Creative Commons 3.0

Obr.3

File:Ascariasis LifeCycle - CDC Division of Parasitic Diseases-gl.gif [online]. Wikipedie:Otevřená encyklopedie [cit.2012-10-16]. Dostupné z: http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Ascariasis_LifeCycle_-_CDC_Division_of_Parasitic_Diseases-gl.gif Licence Creative Commons 3.0

Obr.4

File:Enterobius vermicularis LifeCycle cs.GIF [online]. Wikipedie:Otevřená encyklopedie [cit.2012-10-16]. Dostupné z: http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Enterobius_vermicularis_LifeCycle_cs.GIF [cit.2012-10-16]. Licence Creative Commons 3.0

Obr.5

Soubor:Trichinella larv1 DPDx.JPG [online]. Wikipedie:Otevřená encyklopedie [cit.2012-10-16]. Dostupné z:

http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Trichinella_larv1_DPDx.JPG Licence Creative Commons 3.0

Obr.6

Soubor:TrichinellaZysten.jpg [online]. Wikipedie:Otevřená encyklopedie [cit.2012-10-16]. Dostupné z:

<http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:TrichinellaZysten.jpg> Licence Creative Commons 3.0

Obr.7

File:Wuchereria bancrofti 1 DPDX.JPG [online]. Wikipedie:Otevřená encyklopedie [cit.2012-10-16]. Dostupné z:

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Wuchereria_bancrofti_1_DPDX.JPG?uselang=cs Licence Creative Commons 3.0

Obr.8

Soubor:Filariasis Microfilariae of Loa loa (right) and Mansonella perstans (left) DPDx.JPG [online]. Wikipedie:Otevřená encyklopedie [cit.2012-10-16]. Dostupné z:[http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Filariasis_Microfilariae_of_Loa_loa_\(right\)_and_Mansonella_perstans_\(left\)_DPDx.JPG](http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Filariasis_Microfilariae_of_Loa_loa_(right)_and_Mansonella_perstans_(left)_DPDx.JPG) Licence Creative Commons 3.0

Obr.9

Soubor:Dracunculus medinensis.jpg [online]. Wikipedie:Otevřená encyklopedie [cit.2012-10-16]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Dracunculus_medinensis.jpg Licence Creative Commons 3.0

Literatura

LANG,J., PRAVDA,O., DOSKOČIL,J.,HŮRKA,K. *Zoologie*.Praha: SPN 1971. 111 s.
JELÍNEK,J., ZICHÁČEK, V. *Biologie pro gymnázia*.Nakladatelství Olomouc s.r.o. 2006.102 s.

Děkuji za pozornost.

**Gymnázium Vincence Makovského
se sportovními třídami Nové Město na Moravě**